

2005XC0526(01)

Stratégia vymožitelnosti práv duševného vlastníctva v tretích krajinách

Official Journal C 129 , 26/05/2005 P. 0003 - 0016

Stratégia vymožitelnosti práv duševného vlastníctva v tretích krajinách

(2005/C 129/03)

ÚVOD

Prípady porušenia práv duševného vlastníctva (IPR) sa naďalej rozširujú a v posledných rokoch dosahujú už rozmery odvetvia. To sa deje aj napriek tomu, že dnes má už väčšina členov WTO schválenú legislatívu na implementáciu minimálnych noriem vymožitelnosti IPR. Pre Európsku úniu je teda nevyhnutné čoraz väčšími sa sústreďovať na ráznu a efektívnu implementáciu vykonávacej legislatívy.

Táto stratégia má prispieť k zlepšeniu situácie v tretích krajinách. Ide o logickú sériu nedávnych iniciatív, akou je napr. vykonávacia smernica [1], ktorá bude harmonizovať vykonávaciu legislatívu v Európskej únii, a revízia colného nariadenia [2], ktoré uvažuje so zákrokom proti falšovanému alebo pirátskemu tovaru na hraniciach Spoločenstva.

Účelom stratégie je:

- zabezpečiť Komisii dlhodobý spôsob konania s cieľom dosiahnuť výrazné zníženie stupňa porušovania IPR v tretích krajinách;
- opísať, udeliť priority a skoordinať mechanizmy, ktoré majú k dispozícii služby Komisie na dosiahnutie svojho cieľa [3];
- informovať držiteľov práv a ostatné zúčastnené subjekty o prostriedkoch a akciách, ktoré sú už k dispozícii, a ktoré sa ešte len budú implementovať, a zvýšiť ich informovanosť o význame ich účasti.

Úmyslom tejto stratégie nie je:

- Nariadiť jednostranné riešenia problému – je jasné, že akékoľvek navrhované riešenia budú v konečnom dôsledku efektívne len vtedy, ak im prijímajúca krajina udelí prioritu a bude ich pokladať za dôležité. Komisia je pripravená pomôcť pri vytvorení takýchto podmienok.
- Navrhnuť univerzálny prístup k podpore vymožitelnosti IPR – bude treba vytvoriť flexibilný prístup, ktorý berie do úvahy rôzne potreby, rozvojovú úroveň, členstvo, resp. nečlenstvo vo Svetovej obchodnej organizácii (WTO) a hlavné problémy v pojmoch IPR (vyrábajúca krajina, tranzit alebo spotreba tovaru, ktoré porušujú IPR) predmetných krajín.
- Kopírovať iné modely vymožitelnosti IPR, resp. vytvárať aliancie proti určitým krajinám – Komisia je pripravená a ochotná zlepšiť spoluprácu a vytvoriť synergie s krajinami, ktoré majú rovnaké obavy ako Komisia a čelia podobným problémom. Je však dôležité, aby sa táto stratégia naďalej sústreďovala v prvom rade na pozitívne a konštruktívne snahy.

NAVRHOVANÉ AKCIE NA RIEŠENIE PROBLÉMU

1) Identifikácia prioritných krajín

Je dôležité identifikovať obmedzený počet krajín, na ktoré by sa v rámci súčasnej stratégie mali sústrediť snahy Komisie (porovnaj prílohu I, oddiel 4.). Keďže ľudské a finančné zdroje pridelené na vymožitelnosť IPR [4] sú obmedzené, je nereálne predstierať, že naša akcia sa môže rozšíriť rovnako na všetky, alebo aspoň na väčšinu krajín, v ktorých dochádza k pirátstvu a falšovaniu. Preto bude základným nástrojom úspešnej implementácie tejto stratégie mechanizmus zisťovania, ktoré krajiny/regióny sú najproblematickejšie, alebo kde je zásah Spoločenstva najpotrebnejší.

Na konci roka 2002 Komisia vykonala prieskum na hodnotenie situácie v tretích krajinách ohľadom porušovania a vymožitelnosti IPR [5]. Presnejším identifikovaním problémov tento prieskum poskytol charakteristiku, ktorá umožnila Komisii vypracovať túto stratégiu. Zároveň poskytol závažné informácie, ktoré

pomôžu identifikovať krajiny, na ktoré treba zamerať priority, a na ktoré treba vydeliť väčšinu z našich obmedzených prostriedkov.

Konkrétne akcie:

- Zaviesť mechanizmus, ktorý bude periodicky obstarávať výkon podobný "Prieskumu vymožitelnosti práv z duševného vlastníctva v tretích krajinách" na základe dotazníka zasielaného takým subjektom ako delegácie Komisie, veľvyslanectvá členských štátov, držiteľia práv a ich združenia, obchodné komory atď. Odpovede sa budú analyzovať a výsledky sa sprístupnia verejnosti. Tieto výsledky v spojení s ďalšími spoľahlivými zdrojmi informácií, ktoré má Komisia k dispozícii [6], by mali byť základom pre obnovenie zoznamu prioritných krajín na ďalšie obdobie.

2) Multilaterálne/bilaterálne dohody

Dohoda o aspektoch práv z duševného vlastníctva súvisiacich s obchodovaním (TRIPs) [7] obsahuje podrobnú kapitolu venovanú určeniu minimálnych noriem vymožitelnosti IPR a technickej spolupráci. Ustanovuje aj štruktúru zodpovednú za monitorovanie implementácie ustanovení dohody a za konzultáciu medzi členmi, t. j. Radu TRIPs. Nakoniec zavádza mechanizmus predchádzania a urovnávania sporov. Vďaka týmto znakom sú TRIPs jedným z najadekvátnejších a najúčinnějších nástrojov zaoberajúcich sa problémami spojenými s porušeniami IPR.

Viacero bilaterálnych dohôd uzatvorených Európskym spoločenstvom obsahuje kapitolu venovanú IP. Táto kapitola zvyčajne stanovuje, že sa musí dosiahnuť veľmi vysoký stupeň ochrany IP (vrátane jeho vymožitelnosti). Väčšina dohôd obsahuje aj klauzulu o technickej spolupráci v tejto oblasti. Tieto klauzuly sa musia starostlivo monitorovať a účinne implementovať predovšetkým vzhľadom na "problematickejšie" krajiny.

Inštitucionálne štruktúry týchto multilaterálnych a bilaterálnych dohôd (Rada TRIPs, rady združení, Svetová organizácia duševného vlastníctva (World Intellectual Property Organisation – WIPO) atď.) možno využiť na monitorovanie a prerokovanie legislatívy a vykonávacích problémov od veľmi raného štádia. Umožňujú viesť štruktúrovaný politický dialóg a môžu fungovať ako fóra na predkladanie nových iniciatív, alebo ako "včasné upozornenie" na vznikajúce problémy skôr, než treba prijať prísnejšie opatrenia.

Zároveň sa predpokladá, že vykonávacie klauzuly v budúcich bilaterálnych alebo biregionálnych dohodách budú funkčnejšie a budú jasne definovať, čo pokladá EÚ za najvyššie medzinárodné normy v tejto oblasti, a aký druh úsilia očakáva od svojich obchodných partnerov.

Konkrétne akcie:

- EÚ bude s ostatnými obchodnými partnermi v Rade TRIPs konzultovať možnosť zavedenia iniciatívy, ktorá by zdôraznila fakt, že implementácia požiadaviek TRIPs vo vnútroštátnych zákonoch sa ukázala ako nedostatočná na boj proti pirátstvu a falšovaniu, a že samotná dohoda o TRIPs má niekoľko nedostatkov.

- Rada TRIPs by napríklad mohla v budúcnosti zvážiť viacero akcií, ktoré by sa zaoberali situáciou, vrátane rozšírenia povinnosti sprístupniť colné opatrenia na tovar v tranzite a na export [8].

- Zaisťiť pokračovanie úsilia v monitorovaní dodržiavania legislatívy TRIPs predovšetkým v "prioritných" krajinách.

- Opakovane preskúmať prístup ku kapitole IPR bilaterálnych dohôd vrátane vyjasnenia a posilnenia vykonávacích klauzúl. Hoci pri stanovovaní pravidiel pre každé špecifické rokovanie je dôležité vziať do úvahy situáciu a kapacitu našich partnerov, významný zdroj inšpirácie a užitočné meradlo môžu predstavovať nástroje ako nová smernica EÚ o harmonizácii vymožitelnosti IPR v rámci Spoločenstva, ako aj nové colné nariadenie o falšovanom a pirátskom tovare.

- Systematickejšie nastoľovať otázky vynucovania na samitoch a v radách/výboroch vytvorených v rámci týchto bilaterálnych dohôd. Aby mohla Komisia získať efektívnu reakciu od svojich protistrán, je potrebné, aby dostávala dôveryhodné a podrobné informácie od držiteľov práv buď priamo, alebo prostredníctvom delegácie EK, prípadne veľvyslanectiev členských štátov v príslušných krajinách.

3) Politický dialóg

Komisia musí svojim obchodným partnerom vysvetliť, že efektívna ochrana IP, minimálne na úrovni stanovenej v TRIPs, je absolútne nevyhnutná, a že prvým krokom v boji proti pirátstvu a falšovaniu je adekvátna úroveň vynucovania pri zdroji, t. j. v krajinách, ktoré tento tovar vyrábajú a vyvážajú. Komisia bude zdôrazňovať aj to, že účinné vynucovanie je vo väčšine prípadov v obojstrannom záujme, či už zo zdravotných alebo spotrebiteľských dôvodov, alebo zo širšieho pohľadu, kvôli atraktivite týchto krajín pre zahraničné investície. Vo svojich stykoch s orgánmi predmetných krajín na rôznych úrovniach musí Komisia dôrazne dávať na vedomie, že je ochotná im pomôcť pri zvyšovaní stupňa vymáhania, ale aj to, že v prípadoch, kedy nedostatočné vynucovanie poškodzuje jej držiteľov práv, nebude váhať použiť nástroje, ktoré

má k dispozícii.

Okrem toho Komisia stále viac spolupracuje s krajinami ťažko postihnutými týmto typom praktík ako napr. Japonsko, ktoré zdieľajú obavy Spoločenstva. Výsledkom bude zrýchlenie výmeny informácií a dokonca i účasť na spoločných iniciatívach v tretích krajinách. Takéto "spoločné podniky" by navyše mali viesť aj k racionalizácii prostriedkov krajín, ktoré majú rovnaké obavy a presadzujú paralelné iniciatívy.

Nakoniec, delegácie EK v "problematických" krajinách môžu hrať významnú úlohu, lebo môžu vytvoriť tesné spojenia s miestnymi poriadkovými subjektami, s držiteľmi týchto práv v Spoločenstve, ktorí operujú v daných krajinách, a s veľvyslanectvami členských štátov EÚ a ďalších zainteresovaných krajín.

Konkrétne akcie:

- V stykoch Komisie s orgánmi predmetných krajín a na všetkých príslušných fórach, najmä na WTO a WIPO, treba posolstvo "zdokonaľte svoje presadenie" opakovať tak často a na takej vysokej úrovni, ako je len to možné. Treba ho považovať ako prioritnú záležitosť.

- Tento záväzok zahrnúť vymožitelnosť IPR do politického dialógu dokumentujú nasledujúce iniciatívy:

- Na samite EÚ – Japonsko v r. 2003 sa Komisia a Japonsko dohodli na zlepšení dialógu vo viacerých oblastiach vrátane IPR. Vznikla "Spoločná iniciatíva EÚ – Japonska na vymožitelnosť IPR v Ázii", ktorá sa sústredila na prvky ako a) starostlivé sledovanie pokroku v tejto oblasti v ázijských krajinách; b) koordinácia programov a povinností technickej pomoci; c) zlepšenie snáh EÚ – Japonska o zvýšenie informovanosti v boji proti pirátstvu a falšovaniu a o podporu posilnenia vymožitelnosti IPR; d) skúmanie možností spolupráce v ďalších oblastiach IPR. Iniciatíva sa implementuje pomocou ročného pracovného plánu, ktorý obsahuje konkrétne činnosti.

- V medziach samitu EÚ – Čína sa Komisia a Čína dohodli, že budú aspoň raz do roka viesť "dialóg EÚ s Čínou o duševnom vlastníctve". Diskusie by sa okrem iného mali sústreďovať na snahy bojovať proti pirátstvu a falšovaniu, na inštitucionálne reformy, oblasti súvisiace s vymáhaním ako napríklad centrálna a skoro centrálna vynucovanie colnými, policajnými, správnyimi a justičnými orgánmi, na všeobecnú informovanosť spotrebiteľov a držiteľov práv. Prvé stretnutie sa konalo v októbri 2004.

- Úradníkom prioritných delegácií bude poskytnuté základné školenie, aby mohli ponúknuť minimálne informácie subjektom, ktoré majú problémy s vynucovaním. Úmyslom je vytvoriť medzi úradníkmi Komisie v delegáciách určitú sieť a založiť užšiu tímovú spoluprácu medzi delegáciami a ústrediami. Tímová práca uľahčí zhromažďovanie informácií a definovanie cielených akcií pre rôzne krajiny a/alebo regionálny prístup.

4) Podnety/technická spolupráca

Väčšina krajín s nedostatočným vynucovaním sa bude sťažovať na nedostatok prostriedkov a existenciu priorít dôležitejších než ochrana IP práv. Vymožitelnosť IP je zložitá a multidisciplinárna činnosť. Zahŕňa návrh legislatívy, školenie sudcov, policajných síl, colných úradníkov a iných expertov, vytvorenie agentúr alebo operačných skupín, zvyšovanie všeobecnej informovanosti atď. Väčšinou týchto potrieb sa môže Komisia zaoberať a do určitej miery sa už aj zaoberá prostredníctvom programov technickej spolupráce, ale je dôležité v tejto veci robiť ešte viac a lepšie.

Technická pomoc je činnosť, ktorú podporuje EÚ kvôli jej prínosu pre zmiernenie chudoby a rozvoj. Preto je dôležité ukázať, že k tomuto cieľu môže prispieť adekvátna vymožitelnosť IPR vytvorením spojenia s investičnými príležitosťami, presunmi technológie a odovzdaním know-how, ochranou tradičných poznatkov, zlepšením zdravotných a bezpečnostných noriem atď.

Bude treba prijať flexibilný prístup, ktorý berie do úvahy rôzne potreby prijímajúcej krajiny, úroveň jej rozvoja, prípadné členstvo vo Svetovej obchodnej organizácii (WTO) a hlavné problémy v zmysle IPR (krajina, ktorá falšovaný tovar vyrobila, cez ktorú prechádza, alebo v ktorej sa spotrebúva). Akékoľvek programy spolupráce budú účinné len vtedy, ak budú prioritné a prijímajúca krajina ich bude pokladať za skutočne dôležité.

Významné je aj vzájomné odovzdávanie informácií a zaistenie minimálnej úrovne synergie medzi hlavnými poskytovateľmi technickej pomoci, ako sú napr. WIPO, Svetová colná organizácia (World Custom Organisation – WCO), členské štáty a tretie krajiny ako Japonsko, USA a iné.

Nakoniec treba upozorniť na nasledujúce problémy:

a) Vo väčšine prípadov je technická spolupráca "riadená dopytom", t. j. príjemca musí požiadať o zásah. Je dôležité to zmeniť na žiadosť "riadenú dialógom" prostredníctvom diskusií o jej význame a výhodách pre príjemcu.

b) Ide o strednodobé až dlhodobé riešenie s niekoľkými okamžitými výsledkami. Súčasná stratégia je však dlhodobá a adekvátne vynucovanie je cieľ, ktorý sa nedá dosiahnuť len okamžitými akciami, najmä v prípade

najmenej rozvinutých krajín, ktoré ešte nie sú viazané požiadavkami TRIPs.

c) Implementácia programov predstavuje zložitý administratívny proces. Preto je základným komponentom súčasnej stratégie ďalšie posilňovanie koordinácie medzi útvarmi Komisie zodpovednými za rôzne aspekty vymožitelnosti IPR a medzi Komisiou a tretími stranami.

Konkrétne akcie:

- Zaisťiť, aby aspoň krajiny identifikované ako prioritné dostali možnosť zahrnúť duševné vlastníctvo do programov technickej pomoci pri obchodovaní, alebo aby dostali špecifické IP programy.
- Komisia by rada rozšírila technickú pomoc najmä na Latinskú Ameriku, lebo ide o región, v ktorom možno vynucovanie určite zlepšiť, a kde zatiaľ neexistuje žiaden program.
- Existuje viacero programov, ktoré pokrývajú IPR. Niektoré, ako napr. ECAP [9] I a II pre krajiny ASEAN, alebo dokonca aj nedávno uzavretý program IPR EÚ – Čína, sú určené konkrétne na poskytovanie pomoci pre IPR. Iné sú všeobecne zostavené tak, aby pokrývali otázky obchodu, ale ich ciele môžu zahŕňať aj IPR – WTO II [10] a Prostriedok na prípravu malých projektov [11] pre Čínu; programy technickej spolupráce v rámci Cotonouskej dohody pre africké, karibské a tichomorské (ACP) krajiny; alebo program CARDS [12] pre balkánske krajiny. Komisia v týchto programoch zabezpečí adekvátne pokrytie zložky vymožitelnosti IPR.
- V prípade "vyrábajúcich" krajín sa zameranie akýchkoľvek programov spolupráce musí presunúť z pomoci pri navrhovaní legislatívy na stratégiu viac orientovanú na vynucovanie vrátane školiacich programov pre sudcov, policajtov a colníkov.
- Treba zdôrazniť, že táto prax sa už úspešne implementuje v špecifickej oblasti cla (GR TAXUD). Existuje niekoľko dohôd o colnej spolupráci, ktoré pokrývajú okrem iného aj základný nástroj vymožitelnosti IPR (colné kontroly falšovaného tovaru). Tieto dohody s krajinami ako India a Čína (čoskoro bude uzavretá nová) produkujú pozitívne výsledky v zmysle školení a odovzdávaní našich skúseností a metód týmto krajinám. Navyše ilustrujú, ako možno stavať na existujúcich požiadavkách TRIPs (porovnaj: kontrola exportu a tovaru v tranzite na dôvažok ku kontrole dovozu). Podobná dohoda bude v r. 2004 zrejme uzavretá ešte aj s Japonskom.
- Výmena nápadov a informácií s ďalšími kľúčovými poskytovateľmi technickej pomoci ako WIPO, USA, Japonsko a niektoré členské štáty EÚ s cieľom vyhnúť sa duplicitne snáh a podeliť sa o najlepšie postupy.
- Zlepšiť mechanizmy dialógu s: a) WCO (za koordinácie GR TAXUD) na zhodnotenie kompatibility ich technickej pomoci s naším postojom a doplnenie našich programov; b) WIPO a ďalšími poskytovateľmi pomoci (Európsky patentový úrad, Úrad EÚ pre obchodné značky a dizajny atď.) na výmenu informácií a lepšiu koordináciu stratégií.
- Technická spolupráca je významným prvkom aj v dohode o TRIPs (článok 67) a "zapadá" do cieľov programu rozvoja Doha. V tomto rámci možno uvažovať o prevzatí iniciatívy orientovanej na vynucovanie.

5) Urovnávanie sporov/sankcie

Žiadny predpis nie je účinný, ak nehrozia sankcie. Krajiny, v ktorých sa IP systematicky porušujú, by mali byť verejne identifikované. A nakoniec treba venovať pozornosť aj pretriedeniu mechanizmov urovnávania sporov uvedených v multilaterálnych a bilaterálnych dohodách.

Štartovacím bodom by mohol byť existujúci mechanizmus regulácie obchodných bariér (Trade Barriers Regulation – TBR) [13]. TBR je právny nástroj, ktorý dáva podnikom a odvetviam Spoločenstva právo podať sťažnosť, ktorá Komisiu zaväzuje vyšetriť a zhodnotiť, či existuje dôkaz o porušení pravidiel medzinárodného obchodu, ktorých výsledkom sú nepriaznivé vplyvy na obchodovanie. V dôsledku toho tento postup bude viesť buď k vzájomne dohodnutému riešeniu problému, alebo k urovnaniu sporu.

TBR má rozsiahle použitie, ktoré pokrýva nielen tovar, ale do určitej miery aj práva a služby duševného vlastníctva, keď porušenie pravidiel týkajúcich sa týchto práv má vplyv na obchodovanie medzi ES a treťou krajinou.

Okrem mechanizmu riešenia sporov WTO zahŕňa EÚ podobné mechanizmy do stále väčšieho počtu bilaterálnych dohôd. Tieto mechanizmy možno aktivovať v prípadoch nedodržania požadovaných (naj)vyšších noriem ochrany IP.

Nedostatočné vynucovanie sa častejšie odvodzuje od spôsobu, akým pravidlá de facto (ne)implementujú kompetentné orgány než od neexistencie legislatívy alebo jednoznačného rozporu legislatívy s požiadavkami TRIPs. Keď sa však tieto nedostatky stanú systematickými, môžu zdôvodniť prípad urovnávania sporu.

Konkrétne akcie:

- Pripomenúť držiteľom práv možnosť využiť mechanizmus TBR v prípadoch dôkazu o porušovaní TRIPs alebo (naj)vyšších noriem podľa dohody v bilaterálnych dohodách medzi ES a tretími krajinami. Tento mechanizmus sa spúšťa podaním sťažnosti.

- Komisia je v prípade nedodržania vzájomne prijatých noriem ochrany IP v jasne opodstatnených prípadoch pripravená použiť ex officio mechanizmus urovnávania sporov WTO a podobné nástroje urovnávania sporov obsiahnuté v našich bilaterálnych dohodách.

6) Vytvorenie verejno-súkromných partnerstiev

Existuje viacero spoločností a združení, ktoré sú už dlhé roky činné v boji proti pirátstvu/falšovaniu. Sú nielen neoceniteľným zdrojom informácií, ale aj kľúčovým partnerom pre akékoľvek iniciatívy zvyšovania informovanosti. Niektoré z týchto subjektov sa už činia, a veľmi aktívne, aj v najproblematickejších krajinách.

Okrem teraz navrhovaných konkrétnych akcií existujú v rámci Komisie aj ďalšie príklady iniciatív na vytvorenie verejno-súkromných partnerstiev, ktoré sú priamo alebo nepriamo spojené s vymožitelnosťou IPR.

Jeden z týchto projektov predstavuje vytvorenie inovačných prepojujúcich stredísk, ktoré pomáhajú spoločnostiam pri prenosoch technológie [14]. Tento projekt združuje ľudí s rozsiahlymi skúsenosťami v oblasti IPR (udeľovanie licencií, prenos IP práv atď.) a možno ho využiť na zhromažďovanie informácií o problémoch s vynucovaním v tretích krajinách. Táto sieť doteraz pokrýva len EÚ, ale uvažuje sa o jej rozšírení i na tretie krajiny. Pilotný projekt prebieha s úradom v Čile.

Existuje už aj "IPR Help-Desk" [15], projekt sponzorovaný Komisiou na podporu kreativity a inovácie. Účelom help-desku nie je riešenie sťažností, ale poskytovanie informácií pre priemysel EÚ. Môže teda radiť spoločnostiam, ktoré čelia porušovaniu svojich práv v tretích krajinách.

A nakoniec, Komisia má dlhoročné skúsenosti so zapájaním súkromných operátorov do svojich seminárov a školiacich programov pokrývajúcich predovšetkým vymožitelnosť IPR na hraniciach.

Konkrétne akcie:

- Pomoc pri vytváraní miestnych sietí IP, ktoré spájajú spoločnosti, združenia a obchodné komory. Táto prax sa už implementuje v niektorých kľúčových krajinách a GR TRADE ju bude aktívne podporovať.

- Zlepšenie spolupráce so spoločnosťami a združeniami činnými v boji proti pirátstvu/falšovaniu okrem iného pomocou výmeny informácií o budúcich iniciatívach a zaistením krížovej účasti expertov z Komisie a súkromných subjektov na podujatiach organizovaných druhou stranou.

7) Zvyšovanie informovanosti/čerpanie z našich vlastných skúseností

Ďalšou relevantnou dimenziou stratégie je poskytovanie lepších informácií verejnosti. Možno ju rozdeliť na nasledujúce zložky:

a) Zvyšovanie informovanosti používateľov/spotrebiteľov v tretích krajinách. To sa musí robiť z dvoch perspektív: a) propagácia výhod IPR v zmysle podpory kreativity, investície, prenosu technológie, ochrany tradícií a kvality; b) informovanie o nebezpečenstvách porušenia IPR pre zdravie obyvateľstva, ochranu spotrebiteľa, verejnú bezpečnosť atď.

b) Zvyšovanie informovanosti držiteľov práv. Opäť z dvoch rôznych perspektív: a) riziká obchodovania v určitých krajinách, kde je vymožitelnosť IPR neefektívna, a minimálne bezpečnostné opatrenia, ktoré sa musia prijať, ako napr. zaregistrovanie IP práva v týchto krajinách (malé a stredné podniky často ani nepožiadajú o ochranu svojho duševného vlastníctva v tretích krajinách, v ktorých vyrábajú alebo predávajú svoj tovar); b) potreba využiť v týchto tretích krajinách dostupné prostriedky na presadenie svojich práv. Krajiny, ktoré sú členmi WTO (s výnimkou najmenej rozvinutých krajín), musia od r. 2000 implementovať minimálne normy ochrany a vymožitelnosti IP. Je jasné, že prvé kroky na ochranu a vymožitelnosť IPRs musia urobiť samotní držiteľia práv, a že musia maximálne využiť dostupné mechanizmy skôr, než nadobudnú právo právoplatne sa sťažovať na efektívnosť takejto ochrany a vynucovania.

Konkrétne akcie:

- Komisia nemá prostriedky na samotné vedenie rozsiahlych kampaní na zvýšenie informovanosti v tretích krajinách. Táto činnosť by sa však mohla implementovať niektorými z vyššie uvedených prostriedkov, t. j. zahrnutím do existujúcich programov technickej spolupráce a verejno-súkromnými partnerstvami.

- Služby Komisie sponzorovali vypracovanie "Príručky vymožitelnosti práv z duševného vlastníctva". Táto príručka je určená hlavne na pomoc verejným orgánom rozvojových a najmenej rozvinutých krajín v ich úsilí zaviesť systémy a postupy na efektívnu vymožitelnosť IPR. Príručka sa zaoberá najmä najbežnejšími ťažkosťami, s ktorými sú tieto krajiny konfrontované pri vymožitelnosti IPR, a poskytuje návod, ako dosiahnuť efektívnu a dlhodobú ochranu týchto práv. Príručka identifikuje užitočné prostriedky, ktoré môžu pomôcť

orgánom a držiteľom práv, ktorí čelia problémom.

- Príručka bude verejne prístupná na webovej stránke Komisie.

8) Spolupráca inštitúcií

Služby Komisie zodpovedné za rôzne aspekty vymožitelnosti IPR budú zlepšovať svoju koordináciu a spoluprácu s cieľom posilniť úlohu Komisie. Bez toho, aby došlo k vytvoreniu ďalšej vrstvy byrokracie, je nevyhnutné:

a) ďalšej zlepšovať výmenu informácií a koordináciu medzi službami zodpovednými za rôzne aspekty vymožitelnosti IPR;

b) zjednodušiť identifikáciu a prístup externých subjektov (držiteľov práv, orgánov tretích krajín atď.) k službe zodpovednej za špecifický problém, ktorý sa ich týka.

Konkrétne akcie:

- Pravidelne sa budú organizovať stretnutia služieb Komisie, na ktorých sa budú sledovať iniciatívy implementované v rámci súčasnej stratégie a diskutovať o dosiahnutých výsledkoch ako aj o zaradení nových iniciatív. Navyše sa zavedie aj lepšia spolupráca medzi službami angažovanými v otázkach technickej pomoci na pomoc vymožitelnosti IPR pre relevantné tretie krajiny.

- Na to, aby tretie krajiny lepšie pochopili rozdelenie úloh medzi rôzne služby Komisie:

- Vytvorí sa nová webová stránka Komisie, kde sa bude prezentovať: a) existujúca legislatíva na vymožitelnosť IPR; b) vademecum vynucovania vrátane kontaktných bodov Komisie pre rôzne druhy IP práv a rôzne aspekty ich vymožitelnosti, ako aj spojení na rôzne webové stránky rôznych služieb, ktoré sa tým zaoberajú.

- Do existujúcich webových stránok každej služby zaoberajúcej sa určitými aspektmi IPR alebo určitými sektormi budú vložené krížové spojenia.

- Zabezpečiť koordináciu s ostatnými iniciatívami Komisie spojenými s IPR, ako sú napr. inovačné prepojujacie strediská a IPR Help-Desk, a ich efektívny prínos k cieľu súčasnej stratégie zhromažďovaním a rozdeľovaním informácií vis-à-vis súkromnému sektoru.

[1] Smernica 2004/48/ES Európskeho parlamentu a Rady z 29. apríla 2004 je k dispozícii na:http://europa.eu.int/eur-lex/pri/en/oj/dat/2004/l_195/l_19520040602en00160025.pdf

[2] Nariadenie Rady (ES) č. 1383/2003 z 22. júla 2003 je k dispozícii na:http://europa.eu.int/comm/taxation_customs/customs/counterfeit_piracy/files/counterfeit_en.pdf

[3] Táto stratégia nemá priame dodatočné finančné dôsledky na rozpočet Európskej Komisie.

[4] Odkaz na práva z duševného vlastníctva v tejto publikácii je myslený v širšom význame, t. j. vrátane autorského práva a súvisiacich práv, ale aj obchodných značiek, patentov, dizajnov, geografických indikácií, utajených informácií atď.

[5] Kompletné výsledky "Prieskumu vymožitelnosti práv z duševného vlastníctva v tretích krajinách" vrátane podrobnej správy o každej krajine vypracovanej pre všetky krajiny, o ktorých existuje dostatok informácií, sú k dispozícii sa:http://europa.eu.int/comm/trade/issues/sectoral/intell_property/survey_en.htm

[6] Hodnotným zdrojom informácií o pôvode, trase a povahe falšovaného a pirátskeho tovaru určeného pre Spoločenstvo alebo prechádzajúceho cez Spoločenstvo sú každoročné štatistiky o tovare pochádzajúcom z tretích krajín, ktorý zadržali colníci na hraniciach Spoločenstva. Správu vydalo GR TAXUD. Ukazovatele za rok 2003 možno nájsť na:http://europa.eu.int/comm/taxation_customs/customs/counterfeit_piracy/index_en.htm

[7] Dohoda o aspektoch duševného vlastníctva súvisiacich s obchodovaním, príloha 1C k Dohode o založení Svetovej obchodnej organizácie (TRIPs, Marrakesh 1994).

[8] Článok 51 dohody o TRIPs stanovuje členom povinnosť zaviesť colné opatrenia len pre dovážaný tovar.

[9] IPR program ES - ASEAN obsahuje regionálny a národný komponent a pokrýva všetky oblasti IPR. Jeho hodnota je 5 miliónov EUR. Ďalšie 2 milióny EUR sa plánujú na zapojenie Laosu, Kambodže a Vietnamu. Projekt sa začal v r. 2000 a jeho trvanie je 5 rokov.

[10] WTO II je najväčší podporný program WTO v Číne, ktorého hodnota je 15 miliónov EUR a trvanie 5 rokov – a do ktorého Čína naznačila ochotu prispieť ďalšími 30 %. Bude navrhnutá aj kapitola o IPR. Program by mal byť spustený do konca roka 2004.

[11] Projekt určený na podporu drobných iniciatív v Číne. Iniciatívy v celkovej hodnote 9,6 milióna EUR a trvaní 5 rokov sa pokladajú za riadené dopytom, ale bude sa aktívne podporovať zahrnutie projektov súvisiacich s IPR.

[12] V rámci Programu pomoci Spoločenstva pri rekonštrukcii, rozvoji a stabilizácii (CARDS) západného Balkánu bol v júli 2003 spustený projekt nazvaný "Práva z priemyselného a duševného vlastníctva". Projekt bude trvať 36 mesiacov a jeho hodnota bude 2,25 milióna EUR.

[13] Nariadenie Rady (ES) č. 3286/94 z 22. decembra 1994, ktorým sa zakladajú postupy Spoločenstva v oblasti spoločnej komerčnej politiky na zabezpečenie uplatňovania práv Spoločenstva podľa medzinárodných obchodných pravidiel, najmä práv založených pod patronátom WTO.
<http://europa.eu.int/comm/trade/issues/respectrules/tbr/legis/adgreg06a.htm>

[14] Tento projekt riadi GR ENTR. Viac informácií pozri na:
<http://europa.eu.int/comm/enterprise/innovation/networks.htm#irc>

[15] <http://www.ipr-helpdesk.org>

PRÍLOHA I

ZÁKLADNÉ INFORMÁCIE

1) Aký je problém?

Dohoda o TRIP (Dohoda o obchodných aspektoch práv duševného vlastníctva) po prvýkrát ustanovuje jednotný, úplný a multilaterálny súbor pravidiel týkajúcich sa všetkých druhov práv duševného vlastníctva (IPR). Obsahuje aj podrobnú kapitolu, ktorá stanovuje minimálne požiadavky na presadzovanie IPR, ktoré majú prijať všetci členovia WTO.

Napriek skutočnosti, že doteraz väčšina členov WTO (Svetovej obchodnej organizácie) prijala právne predpisy na implementáciu týchto minimálnych noriem [1], miera pirátstva a falšovania každým rokom rastie. Tieto činnosti nadobudli v posledných rokoch priemyselné rozmery, pretože ponúkajú vyhladky na značný zisk s často obmedzeným rizikom pre páchatel'ov.

Jasne sa ukázalo, že nestačí obmedziť úsilie ES iba na monitorovanie tvorby všeobecných legislatívnych rámcov v členských krajinách WTO. Je nevyhnutné, aby sa ES stále viac zameriavalo na aktívnu a účinnú implementáciu právnych predpisov v oblasti presadzovania práv.

"37. Európska rada vyzýva Komisiu a členské štáty, aby zlepšili využívanie práv duševného vlastníctva prijatím opatrení proti falšovaniu a pirátstvu, ktoré bránia rozvoju trhu v oblasti digitálnych tovarov a služieb; aby chránili patenty na počítačovo implementované vynálezy. (...)"

[3] dôrazne vyzývali k zintenzívneniu boja proti pirátstvu a falšovaniu. V dôsledku toho Komisia (DG JAI) zamýšľa v roku 2004 spustiť legislatívnu iniciatívu vo forme návrhu rámcového rozhodnutia Rady o aproximácii vnútroštátnych právnych predpisov a sankcií týkajúcich sa falšovania a pirátstva.

Situácia za hranicami Spoločenstva je však iná. Vnútorne nástroje, ktoré majú k dispozícii vlastníci práv v Spoločenstve v prípade porušenia svojich práv v rámci Spoločenstva alebo v prípade dovozu falšovaných tovarov do EÚ, sú nepoužiteľné, ak k týmto porušeniam dôjde v tretích krajinách a výsledné tovary sa buď spotrebujú na domácom trhu alebo sa vyvážajú do iných tretích krajín. Hoci k týmto porušeniam dochádza mimo Spoločenstva, priamo ovplyvňujú vlastníkov práv v Spoločenstve.

2) Prečo a ako veľmi na tom záleží? Komu na tom záleží?

a) Európske spoločenstvo

Porušovanie IPR, ktoré sa prejavuje v narastajúcom objeme pirátskych a falšovaných tovarov na trhu, má veľmi negatívny dosah na mnoho rôznych oblastí. Spoločenstvo ako trh, ktorý tradične v intenzívnej miere investuje do tovarov a služieb s chráneným IP (duševným vlastníctvom) a za svoje úsilie získava značnú pridanú hodnotu, je veľmi poškodzované slabým presadzovaním IP, dokonca aj keď k porušovaniu dochádza v tretích krajinách, a dokonca aj keď pirátske/falšované tovary alebo služby nie sú určené pre trh Spoločenstva. Toto sú niektoré z nepriaznivých následkov porušovania IP:

Ekonomické a sociálne: Pripravuje vlastníkov práv o výnos z ich investícií do výskumu a vývoja, marketingu, kreatívneho úsilia, kontroly kvality, atď. Má negatívny vplyv na podiel na trhu, objem predaja, dobré meno, zamestnanosť a nakoniec na životaschopnosť niektorých činností/spoločností založených na IP. Vysoká miera porušovania IP obmedzuje aj zahraničné investície a presun technológie.

Ochrana zdravia a spotrebiteľov: Pirátske a falšované tovary zvyčajne vyrábajú anonymné subjekty, ktoré nerešpektujú požiadavky na ochranu zdravia, bezpečnosť a kvalitu, a po zakúpení tovaru neposkytujú žiadnu pomoc, garancie, návody na používanie, atď. ... Príkladom tohto problému je rastúce množstvo zabavených falšovaných liekov, potravín (dokonca aj vody balenej vo fľašiach), súčiastok áut a lietadiel, elektrických spotrebičov a hračiek.

Verejný poriadok a bezpečnosť: V posledných rokoch rastie obava zo zvýšeného zapojenia zločineckých organizácií a niekedy dokonca teroristických skupín do významných medzinárodných obchodov s falšovaným a pirátskym tovarom. Túto skutočnosť je možné vysvetliť veľmi lukratívnou povahou týchto činností a nižším rizikom [4] v porovnaní s inými výnosnými zločineckými činnosťami. Rozsah problému a zahrnuté sumy peňazí svedčia o tom, že situácia v oblasti pirátstva je komplex, s ktorým je potrebné sa vysporiadať tak, ako s pašovaním drog alebo s praním špinavých peňazí. Europol, Interpol a niekoľko policajných zborov v Spoločenstve vytvorili oddelenia, ktoré sa špeciálne zaoberajú týmto problémom.

Fiskálne: Keďže porušovanie IP je svojou povahou nezákonná a utajovaná činnosť, ktorá ponúka aj nižšie ceny, často pripravuje štát o príjem z daní (DPH, dane z príjmu, clá). Tento problém je zvlášť citlivý v krajinách, v ktorých sú hospodárske sektory pod úplnou kontrolou štátu (tabak, alkoholické nápoje, palivo, atď.).

b) Tretie krajiny

Prečo by na tom malo záležať tretím krajinám s malou tradíciou v oblasti IPR, obmedzeným počtom vlastníkov práv a niekedy s významným podielom priemyslu a obchodu, ktoré ťažia z porušovania práv?

Odpoveď na túto otázku sa veľmi nelíši od odpovede, ktorú dalo Spoločenstvo (pozri vyššie). Dôsledky porušovania IPR z hľadiska ochrany zdravia a spotrebiteľov, organizovaného zločinu a straty fiskálnych výnosov sú pomerne jasné a priamo ich pociťujú v Spoločenstve aj v tretích krajinách, v ktorých najčastejšie dochádza k takémuto porušovaniu. V dôsledku toho majú (mali by mať) tieto krajiny okamžitý záujem bojovať proti pirátstvu a falšovaniu.

Pokiaľ ide o prvý problém (hospodárske a sociálne dôsledky) niekto môže povedať, že presadzovaním ochrany práv IP, ktoré vlastní spoločnosti v Spoločenstve, tretie krajiny nezískajú žiadny priamy prospech. Naopak, zdalo by sa, že používajú vlastné zdroje na ochranu investícií zahraničných subjektov (argument, ktorý sa často objavuje v niektorých krajinách). Aby sme mohli odporovať tomuto zdôvodneniu, ES musí jasne vysvetliť myšlienku, že účinné presadzovanie práv IP (aj keď patria tretím stranám) je hlavným nástrojom na prilákanie zahraničných investícií a presun technológie a know-how, ako aj na ochranu miestnych vlastníkov práv v rozvojových a najmenej rozvinutých krajinách, ktorých už teraz trápí zneužívanie duševného vlastníctva [5]. Je to vec dobrého riadenia a medzinárodnej dôveryhodnosti, nehovoriac o potrebe splniť záväzky WTO a iné medzinárodné a bilaterálne záväzky. V strednodobom a dlhodobom horizonte presadzovanie práv IP podporí aj domácich autorov, vynálezcov a investorov a prispeje k rozvoju týchto krajín.

Podcenenie významu práv duševného vlastníctva prispieva k neúčinnému presadzovaniu práv. Aby sa posilnila táto stránka systému práv duševného vlastníctva, pre niektoré (rýchlo sa) rozvíjajúce sa krajiny by bolo vhodné zhodnotiť význam priemyselných odvetví, ktoré sú založené najmä na právach duševného vlastníctva [6]. To by mohlo viesť k oceneniu významu práv duševného vlastníctva z hľadiska hospodárskeho prostredia krajiny, ako aj z hľadiska hospodárskeho, sociálneho a kultúrneho rastu a rozvoja.

V poslednom období sa však objavujú príklady krajín, v ktorých vývoj konkurenčného a stále viac sofistikovaného hospodárstva poukazuje na jasnú potrebu účinne chrániť IP pred porušovaním doma aj v zahraničí.

Zdá sa, že orgány v niektorých z "najproblematickejších" krajín si plne uvedomujú význam IPR pre rozvoj krajiny a domáci vlastníci práv požadujú presadzovanie rovnako nekompromisne, ako zahraniční vlastníci práv. Problém je v tom, že priemysel zaoberajúci sa pirátstvom/falšovaním výrobkov je dôležitým prvkom ich hospodárstva. Je preto jasné, že existuje širší obraz, s ktorým sa nedá vysporiadať iba z hľadiska IP. Riešenie môže poskytnúť iba komplexná politika zapájajúca orgány na vnútroštátnej, regionálnej a miestnej úrovni.

3) Ktoré práva IP sa porušujú a ktoré sektory sú najviac postihnuté?

Väčšina z nich. Jeden nesprávny názor často tvrdí, že pirátstvo a falšovanie poškodzujú najmä niektoré luxusné, športové a odevné značky, hudobné a softvérové CD/DVD, ale málo iné tovary. Skutočnosť je však taká, že prakticky každé IP sa v značnej miere porušuje a že sortiment falšovaných výrobkov sa pohybuje od škatúl na obilné vložky po rastliny a semená, od náhradných dielov do lietadiel po slnečné okuliare, od cigariet po lieky, od AA batérií až po celé čerpacie stanice. Veľkí producenti softvéru sú poškodzovaní rovnako ako malí producenti určitého typu čaju. Výročné štatistiky o počte a povahe zhabaného pirátskeho a falšovaného tovaru pochádzajúceho z tretích krajín, ktoré zverejňujú colné útvary Komisie, poskytujú podrobné a spoľahlivé informácie o rozsahu a náraste tohto problému [7].

Komisia sa domnieva, že väčšina problémov, ktoré majú vplyv na vlastníkov rôznych druhov práv duševného vlastníctva, je spoločných, a v dôsledku toho sa veľmi účinne riešia jednotnou stratégiou. Teraz navrhovaná stratégia je zameraná na zlepšenie presadzovania práv proti porušovaniu všetkých druhov IP (autorské práva, obchodné značky, geografické označenia, patenty, dizajny, atď.).

4) Ako definovať "prioritné" krajiny?

Existuje niekoľko rôznych kritérií na vymedzenie najproblematickejších krajín z hľadiska presadzovania IPR [8]. Možno ich rozdeliť na: a) zdrojové krajiny; b) tranzitné krajiny a c) cieľové krajiny. Typ opatrení, ktoré sú najvhodnejšie na riešenie situácie, sa bude líšiť v každej z týchto skupín krajín.

a) Zdrojové krajiny

Ide o krajiny, v ktorých výroba pirátskeho alebo falšovaného tovaru na účely spotreby na domácom trhu aj vývozu dosahuje znepokojivé rozmery. V prípade digitálneho pirátstva cez internet môže byť zistenie pôvodu porušovania IPR obzvlášť ťažké.

V týchto krajinách je veľmi dôležité všeobecne zlepšiť účinnosť a koordináciu polície, súdov, colných úradov a správy. Je tiež veľmi dôležité zabezpečiť, aby právny rámec umožňoval odstrašujúce sankcie.

b) Tranzitné krajiny

Na získanie úplného obrazu sa však netreba zamerať výlučne na krajiny, ktoré porušujú IPR v dôsledku masívnej výroby falšovaných výrobkov vyskytujúcich sa na ich územiach, ale tiež na tie krajiny, ktoré pôsobia ako centrum. Táto kategória zahŕňa krajiny, ktoré sa zdajú byť hlavnými miestami pôvodu falšovaného tovaru, ktorý bol zhabaný v Spoločenstve, problém sa objavuje vďaka toku falšovaných výrobkov na ceste a nie kvôli domácej produkcii týchto výrobkov. Veľký objem tovaru s pôvodom v týchto krajinách však svedčí o nedostatočnom presadzovaní práv, prinajmenšom na úrovni hraničných kontrol. Sieť organizovaného zločinu budú využívať tieto slabé stránky na vytvorenie rôznych ciest pre nekalé obchodovanie, zakrývajúc skutočný pôvod tovaru.

Zlepšenie použiteľnosti opatrení na hraniciach a účinnosti práce colných úradov, najmä pokiaľ ide o tranzit tovaru, by malo pomôcť výrazne znížiť objem nekalých obchodov.

c) Cieľové krajiny

V každej stratégii na zníženie porušovania IPR je tiež veľmi dôležité posúdiť krajiny určené ako najdôležitejšie konečné miesta určenia vývozu falšovaného tovaru alebo slúžiace ako trh pre tieto výrobky.

Značné objemy falšovaných výrobkov sa predávajú takmer vo všetkých krajinách. Problém s určením krajín, ktoré predstavujú hlavné trhy pre pirátsky tovar, spočíva v tom, že ide o veľmi široký problém, aj keď z celého radu (niekedy protirečivých) dôvodov: pretože sú veľmi chudobné, aby si kúpili produkty s chráneným IP, pretože táto prax je všeobecne uznávaná alebo aspoň nie je odsudzovaná, pretože produkujú výrobky vo veľkom množstve, pretože niekedy neexistuje spôsob, ako rozlišovať medzi skutočným a falšovaným výrobkom, alebo pretože falšované výrobky sú lacnejšie. To je dôvod, prečo je potrebné sústrediť zdroje na hlavných trhoch legitímnych vlastníkov práv v Spoločenstve, ktorí sú najviac poškodení porušovaním IPR.

Vysporiadanie sa so spotrebou pirátskych a falšovaných tovarov si vyžaduje úsilie z hľadiska budovania informovanosti verejnosti o negatívnych dosahoch a rizikách takéhoto konania. Vyžaduje si to aj účinnejšie colné kontroly dovážaných tovarov a účinnejšiu reakciu polície a súdov proti sieťam a jednotlivcom zapojeným do obchodovania s týmito tovarmi vo veľkom.

5) Aká je situácia v Spoločenstve?

Všeobecne povedané Spoločenstvo a jeho členské štáty sú oceňované za ochranu a presadzovanie IPR na veľmi vysokej úrovni, ako dokazujú *acquis* a najmä nedávne snahy opísané v bode 1). Správy, akou je správa zverejňovaná každý rok generálnym riaditeľstvom pre daňovú a colnú úniu (DG TAXUD) [9], poskytujú z praktického hľadiska jasnú predstavu o výsledkoch, ktoré dosiahli orgány každého členského štátu z hľadiska zhabania falšovaného tovaru na hraniciach.

Úroveň presadzovania práv sa však v rámci Spoločenstva líši medzi jednotlivými členskými štátmi. Niektoré členské štáty musia urobiť viac pre zlepšenie súčasnej situácie a zníženie zostávajúcej výroby a predaja pirátskych alebo falšovaných tovarov. Nová smernica zosúladujúca presadzovanie práv duševného vlastníctva v Spoločenstve pomôže zlepšiť situáciu.

6) Kto sú kľúčoví hráči presadzovania IPR v Komisii?

Rôzne generálne riaditeľstvá (DG) Komisie sú kompetentnými útvarmi pokiaľ ide o rôzne hľadiská presadzovania IPR. Jednoducho:

- DG pre obchod sa zaoberá vonkajším rozmerom (multilaterálnym a bilaterálnym) problémom, t. j. presadzovaním práv v tretích krajinách. Zastupuje Európske spoločenstvo vo WTO a najmä v Rade TRIP.

- DG pre vnútorný trh (MARKT) je zodpovedné za politiku a právne predpisy EÚ v oblasti duševného a priemyselného vlastníctva a zastupuje a vedie rokovania v mene Európskeho spoločenstva v rôznych výboroch vo WIPO (Svetovej organizácii duševného vlastníctva). DG MARKT je autorom už uvedenej smernice týkajúcej sa presadzovania práv.

- DG pre poľnohospodárstvo (AGRI) je zodpovedné za vnútornú a vonkajšiu politiku EÚ a za právne predpisy EÚ týkajúce sa geografického označovania v oblasti poľnohospodárstva a vedie rokovania týkajúce sa týchto otázok.

- DG pre daňovú a colnú úniu (TAXUD) riadi presadzovanie IPR na vonkajších hraniciach Spoločenstva. DG TAXUD pripravilo návrh už uvedeného colného nariadenia.

- DG pre spravodlivosť a vnútorné záležitosti (JAI) má spoločné usmerňujúce funkcie, ak presadzovanie IPR je spojené s presadzovaním zákona v rámci a mimo Spoločenstva. Špecifickými "terénnymi" činnosťami v rovnakej oblasti sa bude zaoberať Európsky úrad boja proti podvodom (OLAF).

- DG pre rozvoj (DEV) a DG pre vonkajšie vzťahy (RELEX) koordinujú, centrálnie aj cez delegácie EÚ v tretích krajinách, pomoc Spoločenstva rozvojovým krajinám a najmenej rozvinutým krajinám vrátane oblasti obchodu, zatiaľ čo Úrad pre spoluprácu v oblasti pomoci Európy (AIDCO) riadi programy technickej pomoci.

- Nakoniec DG pre podnikanie (ENTR) ako správca IPR Help Desk [10] a so svojimi úzkymi kontaktmi s priemyslom (t. j. s veľmi dôležitým počtom vlastníkov práv IP) je kľúčovým partnerom.

Toto je veľmi dôležitý bod pre účinnosť súčasnej stratégie. DG TRADE a iné DG s vonkajšou zodpovednosťou majú dôležitú a dobre vymedzenú úlohu z hľadiska zlepšovania presadzovania IPR v tretích krajinách.

"Najoperačnejšie" úlohy boja proti pirátstvu a falšovaniu však plnia členské štáty alebo iné DG.

Najviditeľnejšie a/alebo okamžité výsledky v tomto boji sa budú vždy dosahovať vďaka colným orgánom, polícii, vnútroštátnym súdom, zosúladeniu právnych predpisov a postupov a vytvoreniu mechanizmov na výmenu informácií na úrovni Spoločenstva. V týchto (najmä domácich) oblastiach môže DG TRADE prispievať iba obmedzene. Situácia je však odlišná pokiaľ ide o presadzovanie práv v tretích krajinách. V tomto prípade môžu DG TRADE a útvary Komisie s vonkajšou zodpovednosťou za tieto otázky v spolupráci s delegáciami ES v tretích krajinách určite zohrať kľúčovú úlohu pri dosiahnutí splnenia úloh navrhnutých v tejto stratégii.

[1] Najmenej rozvinuté krajiny musia najneskôr do roku 2006 prispôbiť svoje právne predpisy požiadavkám TRIP.

[2] Kópia je k dispozícii na požiadanie, ktoré bude zaslané na adresu: MARKT-E4@cec.eu.int

[3]

[4] V mnohých krajinách iné veľmi výnosné zločinecké činnosti, ako obchodovanie s drogami, nesú so sebou značné riziká (dokonca trest smrti) a bojuje sa proti nim so značnými zdrojmi, zatiaľ čo obchodovanie s falšovaným tovarom sa vníma ako pomerne neškodná činnosť.

[5] Pozri prípady falšovania niektorých značiek ryžového vína v Číne alebo známej značky miestnej rybacej omáčky vo Vietname.

[6] Útvary Komisie uverejnili v roku 2003 štúdiu s názvom Hospodársky význam autorského práva (http://www.europa.eu.int/comm/internal_market/en/intprop/index.htm). Niektoré krajiny, ako USA a Fínsko, vypracúvajú takéto dokumenty, najmä pre priemyselné odvetvia založené na autorských právach ("Priemyselné odvetvia založené na autorských právach v hospodárstve USA - Stephen E. Siwek a Gale Mosteller, vypracované pre Medzinárodné združenie duševného vlastníctva a Hospodársky význam priemyselných odvetví založených na autorských právach vo Fínsku, Fínska spoločnosť duševného vlastníctva").

[7] http://europa.eu.int/comm/taxation_customs/customs/counterfeit_piracy/index_en.htm

[8] "Prioritné krajiny" možno určiť na základe týchto kritérií:

- Informácie o porušovaní IPR získané od vlastníkov práv zo Spoločenstva a ďalších zdrojov (delegácie ES, atď.).

- Údaje týkajúce sa colného zhabania falšovaného tovaru na hraniciach Spoločenstva.

- Význam krajín z hľadiska skutočného a potenciálneho objemu obchodu so Spoločenstvom. Zahrnutie krajiny do jednej alebo viacerých kategórií vyjadruje úroveň významnosti situácie v konkrétnej krajine z hľadiska Spoločenstva. Krajiny s nižším významom z hľadiska obchodu sa nepovažovali za prioritné. Situácia v tejto

oblasti sa v každom prípade neustále mení, preto si vyžiada neustále monitorovanie a aktualizáciu.

[9] http://europa.eu.int/comm/taxation_customs/customs/counterfeit_piracy/index_en.htm

[10] <http://www.ipr-helpdesk.org/index.htm>